

Sikkerhetsdatablad

Advarsel

Dette sikkerhetsdatabladet (SDS) er spesielt utformet for fagfolk (steinhuggere, installatører osv.) som mekanisk bearbeider materiale på en måte som kan generere innåndbart støv. Hvis du skal behandle materialet på denne måten, les denne informasjonen nøye.

Disse produktene inneholder ulike mengder med krystallinsk silika. Hvis de behandles på feil måte eller uten å ta hensiktsmessige sikkerhetstiltak, kan det forårsake alvorlige sykdommer.

INNHENDE ALLTID RÅD OM HELSE OG SIKKERHET FRA LOKALE MYNDIGHETER OG FRA EN YRKESHYGIENIKER, FOR Å IMPLEMENTERE DE YRKESMESSIGE SIKKERHETSTILTAKENE SOM KREVES FOR Å OPPFYLLE REGULATORISKE KRAV OG FOR Å REDUSERE EKSPONERINGEN FOR STØV, ETTERSOM DE NØDVENDIGE SIKKERHETSTILTAKENE AVHENGER AV DE SPESIFIKKE FORHOLDENE PÅ ARBEIDSSTEDET.

ARBEIDSGIVERNE TIL ARBEIDSTAKERE SOM BEHANDLER MATERIALET ER ANSVARLIGE FOR Å INFORMERE SINE ANSATTE OM RISIKOENE, OG FOR Å SIKRE AT ARBEIDSSTEDET ER I OVERENSSTEMMELSE MED GJELDENDE FORPLIKTELSE. DE ER OGSÅ ANSVARLIGE FOR Å IMPLEMENTERE DE NØDVENDIGE HELSE- OG SIKKERHETSTILTAKENE PÅ ARBEIDSSTEDET.

Innhold

1. Identifikasjon av stoffet/stoffblandingen og av selskapet/foretaket	4
2. Fareidentifikasjon	4
3. Sammensetning/opplysninger om bestanddeler	5
4. Førstehjelpstiltak	6
5. Brannslukkingstiltak	6
6. Tiltak ved utilsiktede utslipp	6
7. Håndtering og lagring	7
8. Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr	7
9. Fysiske og kjemiske egenskaper	10
10. Stabilitet og reaktivitet	10
11. Toksikologiske opplysninger	11
12. Økologiske opplysninger	12
13. Sluttbehandling	12
14. Transportopplysninger	12
15. Opplysninger om regelverk	12
16. Annen informasjon	13

1. Identifikasjon av stoffet/stoffblandingen og av selskapet/foretaket

1.1 Produktidentifikator

Varenavn: Silestone® XM

Identifikasjon av stoffene som bidrar til stoffblandingen:
Krystallinsk silika (SiO₂) (kvarts, kristobalitt).

UFI-koder: 2W10-10FR-YOOS-DJRV

1.2 Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Identifiserte bruksområder: Overflater til konstruksjon og dekorasjon tiltenkt for innendørsbruk, primært som benkeplate på kjøllen eller bad, gulv, vasker, dusjkar, veggpanel og andre lignende bruksområder.
Bruksområder som frarådes: Ikke behandle materialet mekanisk ved hjelp av en tørrmetode, unngå å produsere svevestøv.

1.3 Informasjonen om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

COSENTINO GLOBAL, S.L.U.
Autovia A-334, salida 60,
04850 Cantoria (Almeria) - Spain
Tel.: +34 950 444 175 / Fax: +34 950 444 226
info@cosentino.com / www.cosentino.com

Sikkerhetsdatabladets lokale leverandør
(hvis annerledes enn angitt ovenfor):

COSENTINO NORWAY A.S.
Delitoppen 3
1540 Vestby - Norge

1.4 Nødtelefonnummer

ChemTel Inc. (24/7/365, flerspråklig):
Globalt: +1-813-248-0585
USA: 1-800-255-3924 (gratis)
Australia: 1-300-954-583
Kina: 400-120-0751
India: 000-800-100-4086
Mexico: 01-800-099-0731
Brasil: 0-800-591-6042

For informasjon om nødtelefonnumre for nasjonale myndigheter innenfor EU, kan de se:

https://echa.europa.eu/documents/10162/2322249/emergency_phone_numbers_en.pdf

2. Fareidentifikasjon

2.1 Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Innhold av krystallinsk silika:

 1-10 % SiO₂

(*) Produktene Q10 er identifisert på baksiden av platen og med en etikett på kanten.

Hvis du trenger et mer presist innhold av krystallinsk silika for spesifikke produkter, ta kontakt med COSENTINO GLOBAL, S.L.U.

Innhold av titandioksid (TiO₂): 0-2,5 %.

(EF) forordning nr. 1272/2008 (CLP) / GHS ver. 7 / Direktiv 2004/37/EF:

STOT RE 2: Spesifikk målorgantoksisitet - gjentatt eksponering. Kategori 2.

H373: Kan forårsake organskader (lunger) ved langvarig eller gjentatt eksponering (via innånding).

H350i: Kan forårsake kreft ved innånding.

STOT SE 3: Spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering. Kategori 3.

H335: Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

(EF) forordning nr. 1272/2008 (CLP) inneholder ikke bestemmelser om eventuelle farer forbundet med de ferdige produktene Silestone® XM. Gitt at de inneholder krystallinsk silika (SiO₂) som kvarts eller kristobalitt, kan imidlertid luftbårne støvpartikler genereres under den mekaniske prosesseringen eller klargjøringen av Silestone® XM (kutting, forming, boring, inngravering osv.). Disse partiklene, som inneholder innåndbart krystallinsk silika, kan forbli svevende i luften. Storstilt eller gjentatt innånding av denne delen av mineralstøv og krystallinsk silika kan forårsake alvorlige sykdommer, inkludert pneumokoniose, lungefibrose (silikose), lungekreft, kronisk obstruktiv lungesykdom (COPD), økt risiko for autoimmune sykdommer og nyresykdom.

Det ferdige materialet er sertifisert av UL-Underwriters Laboratories og Eurofins som et materiale som oppfyller kvalitetsstandarder for innendørsluft for flyktige organiske forbindelser (UL Greenguard Certification No. 2903-410 for Office Environment & UL Greenguard Gold No. 2904-420 compliant with CDPH for Office and Classroom Environment - Eurofins Attestation A+ emission class). Materialet har også fått andre sertifiseringer som bekrefter at det er uskadelig for menneskers helse, inkludert et internasjonalt sertifikat fra NSF* som garanterer at materialet er matsikkert.

(*) Du kan finne informasjon om produkter som er sertifisert av NSF på www.nsf.org

2.2 Merkingselementer

(EF) forordning nr. 1272/2008 (CLP) / GHS ver. 7 / Direktiv 2004/37/EF:

Farepiktogrammer:

Signalord: **FARE**

Faresetninger:

H373: Kan forårsake organskader (lunger) ved langvarig eller gjentatt eksponering (via innånding).

H350i: Kan forårsake kreft ved innånding.

H335: Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

Sikkerhetssetninger:

P201: Innhent særskilt instruks før bruk.

P202: Skal ikke håndteres før alle advarsler er lest og oppfattet.

P260: Ikke innånd støv.

P264: Vask hender og ansiktet grundig etter bruk.

P270: Ikke spis, drikk eller røyk ved bruk av produktet.

P284: Bruk åndedrettsvern for filtrering av partikler (minst P3 eller N95).

Se Avsnitt 7 og 13 for opplysninger om riktig oppbevaring og avfallshåndtering, og Avsnitt 8 for opplysninger om eksponeringskontroll.

2.3. Andre farer

Resultater av PBT- og vPvB-vurderinger: Denne blandingen er ikke et PBT-stoff eller -blanding i henhold til (EF) forordning nr. 1907/2006, vedlegg XIII. (Avsnitt 12) Denne blandingen er ikke et vPvB-stoff eller -blanding i henhold til (EF) forordning nr. 1907/2006, vedlegg XIII.

3. Sammensetning/opplysninger om bestanddeler

3.1 Stoffer

Ikke anvendbar.

3.2. Blandinger

Sammensetning (%): Materialet består av uorganiske mineralske fyllstoffer (85-95 %), hovedsakelig feltspat og glass i ulike mengder, <5 % keramiske partikler og <10 % kvarts og kristobalitt, polymerisert polyesterharpiks (5-15 %) og resten (<5 %) pigmenter og tilsetningsstoffer.

Stoffer i blandingen som utgjør en helse- eller miljøfare under EF forordning nr. 1272/2008, DIREKTIV 2004/37/EF, er klassifisert som PBT/vPvB eller er inkludert på kandidatlisten:

INDIKATORER	IUPAC-NAVN	KONSTRASJON	KLASSIFISERING - (EF) FORORDNING NR. 1272/2008 OG DIREKTIV 2004/37/EF
CAS-nr.: 14808-60-7 CE-nr.: 238-878-4 CAS-nr.: 14464-46-1 CE-nr.: 238-455-4	Krystallinsk silika (SiO ₂): Kvarts og kristobalitt	1-10 %	STOT RE 2, H373 STOT SE 3, H335 Carc. 1A, H350i
CAS-nr.: 13463-67-7 CE-nr.: 236-675-5	Titandioksid (TiO ₂)	0-2,5 %	Carc. 2, H351i*

(*) Retten (Den europeiske union), i sin dom fra 23/11/2022, besluttet å kansellere klassifiseringen av titandioksid som kreftfremkallende i kategori 2 ved innånding. Denne endringen er i påvente av å inkluderes i (EF) forordning nr. 1272/2008.

Komponenter i blandingen som er utsatt for yrkesmessige eksponeringsgrenser: Avsnitt 8. Den fullstendige teksten for nevnte fareinformasjon er gitt i Avsnitt 16.

4. Førstehjelpstiltak

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

For det ferdige materialet er ingen spesielle tiltak nødvendige, men det er enkelte krav for prosessering og klargjøring, som angitt nedenfor:

Generelle anbefalinger:

Ha etiketten eller sikkerhetsdatabladet for hånden når du kontakter nødnummeret eller oppsøker lege.

Flytt den berørte personen bort fra eksponeringskilden. Sørg for å gi dem frisk luft og hvile. Ikke gi noe å drikke til en bevisstløs person.

Symptomene for forgiftning kan forekomme etter eksponering, noe som betyr at hvis det er bekymringer eller hvis en sykdom vedvarer, tilkall lege og vis dem sikkerhetsdatabladet for dette produktet.

Innånding:

Ikke pust inn støv produsert av materialprosessering. Hvis symptomer for forgiftning forkommer, flytt den berørte personen bort fra eksponeringsområdet og sørg for at de får frisk luft. Bruk kunstig åndedrett hvis den berørte personen har en alvorlig reaksjon. Kontakt lege hvis symptomene forverres eller vedvarer.

Hudkontakt:

Vask grundig med såpe og vann.

Øyekontakt:

Skyll øynene med vann ved romtemperatur i minst 15 minutter. Unngå at den berørte personen gnir seg i øynene eller lukker øynene. Hvis den berørte personen bruker kontaktlinser, bør disse fjernes med mindre de er klistret til øynene, da unnlatelse av å gjøre dette kan forårsake ytterligere skade. Kontakt lege hvis symptomene forverres eller vedvarer.

4.2 De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Innånding:

Under den mekaniske prosesseringen av dette produktet, spesielt hvis prosesseringsanbefalingene om å bruke vann og egnede luftfiltrerings- og ventilasjonssystemer ikke er fulgt, kan en fraksjon av finpartikler av mineralstøv og krystallinsk silika være svevende i luften. Langvarig kontakt og/eller storstilt innånding av dette innåndbare støvet kan forårsake pneumokoniose, lungefibrose (kjent som silikose), lungekreft, kronisk obstruktiv lungesykdom (COPD) og nyresykdom. Hovedsymptomene på silikose er hoste og pusteproblemer (se Avsnitt 11).

4.3 Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Ved usikkerhet eller om symptomene vedvarer, oppsøk lege.

5. Brannslukkingstiltak

5.1 Slukningsmidler

Brannresistens: EN 13501-1 Kategori: A2, s2, d0.
Egnede slukningsmidler: Ethvert egnet utstyr til å slukke den gjeldende typen brann. Allsidige pulverlokkere anbefales.

5.2 Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Ikke antennbar. Ingen farlig termisk nedbrytning.

5.3 Informasjon for brannslukkingspersonell

I tilfelle brann: avhengig av størrelsen på brannen, kan det være nødvendig med komplett verneutstyr og røykdykkerapparat. Som et minimum må beredskapsfasiliteter og redskaper være tilgjengelig (brannteppe, bærbart førstehjelpssett osv.) i overensstemmelse med R.D.486/1997 og senere forskrifter.

Personlig verneutstyr:

Avhengig av brannen.

6. Tiltak ved utilsiktede utslipp

6.1 Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Ikke anvendbar. Det ferdige materialet utgjør ingen risiko for utslipp.

6.2 Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Ikke anvendbar. Det ferdige materialet utgjør ingen risiko for utslipp.

6.3 Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Ikke anvendbar. Det ferdige materialet utgjør ingen risiko for utslipp.

6.4 Henvising til andre avsnitt

Personlig verneutstyr: Avsnitt 8.

Sluttbehandling: Avsnitt 13.

7. Håndtering og lagring

7.1 Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Manuell håndtering:

Håndtering av Silestone® XM krever ingen spesielle tiltak. Brukeren skal ta ansvar for å gjennomføre en risikoevaluering i overensstemmelse med forskrifter for forebygging av risiko på arbeidsplassen.

Det anbefales å følge forsiktighetsreglene som er oppført nedenfor:

- Systemer for trygg håndtering (kran, stativer med sikkerhetsbøyler osv.) bør brukes. Stropper bør være slitesterke og godt beskyttet, ettersom dette materialet har større kutteegenskaper enn naturstein.
- Personlig verneutstyr bør brukes. Bruk hjelm, vernesko, vernebriller og hansker ved håndtering og oppbevaring av Silestone®.

Prosessering og installasjon:

Arbeidsgivere av fagfolk som behandler materialet bør utstyre arbeidsstedet med relevante yrkesmessige helse- og sikkerhetstiltak for å begrense arbeideres eksponering for støv og innåndbart krystallinsk silika, og sørge for at arbeidsstedet er i overensstemmelse med gjeldende lokale forskrifter på dette området.

Det er veldig viktig at mekanisk prosessering av materialet under behandling og installasjon kan utføres ved hjelp av verktøyer med integrert vannforsyningsystem, og/eller med støvsugingssystem på verktøyet. Ukontrollert tørrmekanisk prosessering må unngås, ettersom det produserte støvet kan inneholde innåndbart krystallinsk silika (SiO₂).

Eksponering for støv bør overvåkes og kontrolleres ved hjelp av egnede kontrolltiltak, som for eksempel:

- Maskiner og verktøyer med vannforsyningsystemer eller «våtmetode», med et egnet vannbehandlingssystem.
- Naturlige og/eller mekaniske luftventilasjonssystemer som sikrer fornyelse av luft i arbeidsområder.
- Rengjøring og vedlikehold. Bruk av støvsuger og/eller vannrengjøringssystemer, å feie og bruk av trykkluft bør unngås, det samme gjelder andre metoder som kan gjøre at støv blir svevestøv. Implementer forebyggende vedlikeholdsprogrammer ved anlegg for å sikre egnet ryddighet, renslighet og driftsforhold for arbeidsutstyr.

For arbeid med materialet anbefales det å se veiledningen for god praksis «Good Practices Guide», tilgjengelig på nettstedet osh.cosentino.com eller ved henvendelse til leverandøren av dette sikkerhetsdatabladet.

I ingen tilfeller er imidlertid disse tiltakene og denne veiledningen uttømmende eller substituerende for lovbestemte forpliktelser med hensyn til helse og sikkerhet under gjeldende lokale forskrifter.

7.2 Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Ingen spesifikke vilkår er nødvendige for sikker lagring. Oppbevar på et egnet lukket og tildekket område. Unngå harde støt som kan føre til brudd i materialer.

Produktet dekkes ikke av Direktiv 2012/18/EU (SEVESO III).

7.3 Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Det er ingen spesifikke anbefalinger for sluttanvendelse(r).

8. Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

8.1 Kontrollparametere

Yrkesmessige eksponeringsgrenser:

Europeisk direktiv 2004/37/EF ble endret av Europeisk direktiv 2017/2398 fra 27/12/2017 for å inkludere en grenseverdi for yrkesmessig eksponering for innåndbar fraksjon av krystallinsk silika på 0,1 mg/m³ (ved 20 °C og 101,3 kPa).

INNÅNDBAR STØVFRAKSJON I DEN EUROPEISKE UNION:

STOFF	INDIKATORER	LAND/MYNDIGHET	YRKESMESSIGE EKSPONERINGSGRENSER 8T TWA (mg/m ³)
Krystallinsk silika: Kvarts Innåndbar fraksjon	CAS-nr.: 14808-60-7 CE-nr.: 238-878-4	Østerrike, Estland, Finland, Tyskland ² , Norge, Slovenia, Spania	0,05
		Belgia, Tsjekkia, Danmark, Frankrike, Hellas, Ungarn, Irland, Italia, Litauen, Luxembourg, Polen, Romania, Slovakia, Sverige, Storbritannia	0,1
		Bulgaria	0,07
		Kypros ¹	10k/Q
		Nederland	0,075
		Portugal	0,025
		Sveits	0,15
		Tyrkia	10 mg/m ³ / %SiO ₂ + 2
		Malta ³	-
Krystallinsk silika: Kristobalitt Innåndbar fraksjon	CAS-nr.: 14464-46-1 CE-nr.: 238-455-4	Østerrike, Belgia, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Tyskland ² , Hellas, Litauen, Norge, Romania, Slovenia, Spania, Sverige	0,05
		Tsjekkia, Ungarn, Irland, Italia, Luxembourg, Polen, Slovakia, Storbritannia	0,1
		Bulgaria	0,07
		Malta ³	-
		Nederland	0,075
		Portugal	0,025
		Sveits	0,15
Inert støv Ikke spesifisert Innåndbar fraksjon		Østerrike, Danmark, Frankrike, Hellas, Nederland, Norge, Portugal	5
		Belgia, Italia, Spania	3
		Bulgaria, Irland, Storbritannia	4
		Tyskland ⁴	0,5
		Litauen, Romania	10
		Luxembourg, Sveits	6
		Malta ³	-

Kilde: IMA-Europe. <https://ima-europe.eu/eu-policy/health-and-safety/dust-and-oels/>

Status: Februar 2022. (1) Q: Prosentandel av kvarts - K = 1, (2) Vurderingskriterium (referanseverdi), (3) Ved behov. Maltesiske myndigheter refererer til verdier fra Storbritannia for OELV-er som ikke finnes i Maltesisk lovgivning, (4) Definert for en tetthet på 1 g/cm³, dvs. for mineraler med en vanlig tetthet på 2,5 g/cm³, en beregnet OEL på 1,25 mg/m³ gjelder. Belgia vil innføre en eksponeringsgrense på 0,05 mg/m³ for kvarts fra 01.09.2025.

Innåndbar støvfraksjon i USA:

STOFF	KVARTS (INNÅNDBART)	KRISTOBALITT (INNÅNDBART)	INERT STØV (INNÅNDBART)
CAS-nr.	14808-60-7	14464-46-1	-
OSHA – PEL (8 timer TWA)	0,05 mg/m ³	0,05 mg/m ³	5 mg/m ³
NIOSH – REL (10 timer TWA)	0,05 mg/m ³	0,05 mg/m ³	-
ACGIH – TLV (8 timer TWA)	0,025 mg/m ³	0,025 mg/m ³	-
Vedtatt av / navn på lov	Se Avsnitt 16		
OEL-navn (hvis spesifikt)	Tillatt eksponeringsgrense (PEL) / Anbefalt eksponeringsgrense (REL) / Grenseverdi (TLV)		

Kilde: OSHA's Tillatte eksponeringsgrenser – Tabeller med kommentarer <https://www.osha.gov/annotated-pels>

Innåndbar støvfraksjon i Australia og New Zealand:

STOFF	Krystallinsk silika: Kvarts	Krystallinsk silika: Kristobalitt
CAS-NR.	14808-60-7	14464-46-1
AUSTRALIA OEL	Innåndbart støv 0,05 mg/m ³ (8 timer TWA)	Innåndbart støv 0,05 mg/m ³ (8 timer TWA)
NEW ZEALAND (WORKPLACE EXPOSURE STANDARDS)	Innåndbart støv 0,05 mg/m ³ (8 timer TWA)	Innåndbart støv 0,05 mg/m ³ (8 timer TWA)

Kilde: Workplace Exposure Standards for Airborne Contaminants (oppdatert 16/12/2019) - Safe Work Australia: <https://www.safeworkaustralia.gov.au/doc/workplace-exposure-standards-airborne-contaminants-2024>, New Zealand Workplace exposure standards and biological exposure indices: <https://www.worksafe.govt.nz/topic-and-industry/monitoring/workplace-exposure-standards-and-biological-exposure-indices/>

Innåndbar støvfraksjon i Brasil:

O limite de tolerância para poeira respirável, expresso em mg/m³, é dado pela seguinte fórmula:

$$L.T.R. = \frac{\% \text{quartzo} + 2}{8} \text{ mg/m}^3$$

O limite de tolerância para poeira total (respirável e não – respirável), expresso em mg/m³, é dado pela seguinte fórmula:

$$L.T.T. = \frac{\% \text{quartzo} + 3}{24} \text{ mg/m}^3$$

Siempre será entendido que “Quartzo” significa sílica livre cristalizada.

Fonte: NR15 – Atividades e Operações Insalubres Anexo n.º 12
Portaria 3214/78 - Limites de Tolerância para Poeiras Minerais.

Andre stoffer med yrkesmessig eksponeringsgrense:

STOFF	INDIKATORER	LAND/ MYNDIGHET	MILJØGRENSE - DAGLIG EKSPONERING
Sot/Kjønørk	CAS-nr.: 1333-86-4 CE-nr.: 215-609-9	Spania	3,5 mg/m ³
		USA	3,5 mg/m ³
Titandioksid	CAS-nr.: 13463-67-7 CE-nr.: 643-044-1	Spania	10 mg/m ³
		USA	15 mg/m ³ (totalt støv)
Kalsiumkarbonat	CAS-nr.: 1317-65-3 CE-nr.: 615-782-4	USA	5 mg/m ³ (innåndbare frak.)
Jern (III) oksid (støv og røyk), som jern (Fe)	CAS-nr.: 1309-37-1 CE-nr.: 215-168-2	Spania	5 mg/m ³
		USA	5 mg/m ³

Kilde: USA: Kilde: OSHA's Permissible Exposure Limits – Tabeller med kommentarer <https://www.osha.gov/annotated-pels>.
Spania: Instituto Nacional de Salud y Seguridad en el Trabajo: www.insst.es

For å få oppdaterte spesifikke grenser eller grenser for land som ikke er oppgitt her, ta kontakt med kompetent helse- og sikkerhetspersonell eller den lokale regulatoriske myndigheten i det gjeldende landet. Yrkesmessige eksponeringsnivåer her er bare gitt til informasjonsformål. De er ikke bindende og trenger ikke å være helt nøyaktige.

8.1.2 Ytterligere eksponeringsgrenser under bruksforhold

DNEL, menneskelig eksponering: Ingen informasjon tilgjengelig.
PNEC-verdier. Miljøeksponering: Ingen informasjon tilgjengelig.

8.2 Eksponeringskontroll**Generelle tiltak:**

Ta kontakt med kompetent helse- og sikkerhetspersonell for å overvåke eksponering til mineralstøv og støv som inneholder krystallinsk silika. Reduser genereringen av svevestøv så mye som mulig. Bruk lukkede områder for prosessering, lokal avtrekksventilasjon eller andre tekniske kontroller for å holde partikkelkonsentrasjonen i luften under eksponeringsgrensene som er spesifisert av gjeldende forskrifter. Hvis brukeroperasjoner oppretter støv, røyk eller damp, bruk et ventilasjonssystem for å sikre at eksponering for svevestøv er under eksponeringsgrensen. Ta organisatoriske tiltak, som å separere støvgenererende områder fra andre områder der det er ansatte. Arbeidsklær bør fjernes og vaskes separat.

Personlig verneutstyr:**1. Åndedrettsvern:**

Egnet åndedrettsvern med partikkelfilter som i henhold til forskrift EN 143:2001 og dens revisjoner EN 143/AC 2002, EN 143/AC 2005 (type P3), eller N95, R95, P95 eller over i henhold til Occupational Safety and Health Standard OSHA 29 CFR 1910.134, godkjent av NIOSH, P1-, P2-beskyttelse eller høyere, i henhold til Australisk AS/NZS 1716), eller tilsvarende beskyttelse som er i samsvar med relevant gjeldende lokalt lovverk.

Bruk egnet åndedrettsvern selv ved arbeid med vann som støvreduksjonstiltak ved prosessering av Silestone® XM.

2. Håndvern:

Bruk av hansker for mekanisk beskyttelse anbefales for å forhindre kutt ved håndtering.

3. Øyevern:

Bruken av øyevern anbefales i overensstemmelse med EN166:2001, Occupational Safety and Health Standard OSHA 29 CFR 1910.133, eller tilsvarende beskyttelse som er i overensstemmelse med gjeldende relevante lokale forskrifter.

4. Hudvern:

Hudvern er ikke nødvendig, men bruken av arbeidsklær som forhindrer støv fra å komme i kontakt med huden anbefales. Vask hender og ansikt med såpe og vann for å fjerne støv fra prosessering før pauser og ved slutten av arbeidsskift.

Arbeidsklær:

Ved prosessering av Silestone® XM, bruk arbeidsklær som er laget av et stoff som ikke fanger opp støv. Ikke rengjør med trykkluft, bruk støvsugingsmetoder. Bruk gummistøvler hvis det skal utføres arbeid i våtområder under vannprosessering.

9. Fysiske og kjemiske egenskaper

9.1 Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Opplysningene i dette avsnittet gjelder produktet, med mindre spesifikt angitt som å gi opplysninger om et stoff.

Fysisk tilstand:

Fysisk tilstand ved 20 °C: Fast

Mønster: Fast etter linje

Farge: Etter linje

Lukt: Luktfri

Luktterskel: I/A*

Produktegenskaper:

Tetthet (EN-14617-1): 2133-2460 kg/m³

Dynamisk viskositet: I/A*

pH: I/A*

Damptetthet ved 20 °C: I/A*

Fordelingskoeffisient: n-oktanol/vann ved 20 °C: I/A*

Vannløselighet ved 20 °C: I/A*

Dekomponeringstemperatur: I/A*

Smelte-/frysepunkt: N/A*

Ekspljosjonsegenskaper: Ikke eksplosivt

Oksideringsegenskaper: Ikke oksiderende

Partikkelegenskaper: I/A*

Flyktighet:

Kokepunkt ved atmosfærisk trykk: I/A*

Damptrykk ved 20 °C: I/A*

Fordampningsrate ved 20 °C: I/A*

Antennelighet:

Flammepunkt: Ikke antennbar

Antennelighet (fast, gass): I/A*

Selvantenningspunkt: I/A*

Nedre brennbarhetsgrense: I/A*

Øvre brennbarhetsgrense: I/A*

(*) I/A: Ikke anvendbar på grunn av produktets egenskap, gir ingen informasjon om hvor farlig det er.

9.2 Annen informasjon

Vannabsorpsjon (EN-14617-1): $\leq 0,05 \% W_4$.

Bruddstyrke (EN-14617-2): ≥ 25 MPa.

Koeffisient for termisk utvidelse (EN-14617-11): $(27-46) \cdot 10^{-6} \text{ } ^\circ\text{C}^{-1}$.

10. Stabilitet og reaktivitet

10.1 Reaktivitet

Ingen nedbryting ved korrekt lagring og bruk.

10.2 Kjemisk stabilitet

Stabil ved normale lagrings og bruksforhold.

10.3 Risiko for farlige reaksjoner

Ingen farlige reaksjoner er forventet.

10.4 Forhold som skal unngås

Skal ikke oppbevares utendørs eller brukes utendørs, ettersom UV-stråling kan påvirke materialet. Unngå harde støt som kan føre til brudd. Unngå å utsette materialet for høye temperaturer, da dette kan føre til at det forringes. Ved tiltenkt sluttbruk, ikke plasser varme gjenstander eller panner som nylig er tatt bort fra komfyrtoppen på overflaten. Bruk et underlag.

10.5 Uforenlige materialer

Ingen informasjon tilgjengelig.

10.6 Farlige nedbrytingsprodukter

Ingen er kjente.

11. Toksikologiske opplysninger

11.1 Toksikologiske virkninger

a) Akutt giftighet:

Ikke klassifisert.

ANSLÅTTE VERDIER FOR AKUTT GIFTIGHET (ATE) FOR BLANDINGEN

Oral ATE	> 2000 mg/Kg
Dermal ATE	> 2000 mg/Kg
Innånding ATE	Ingen informasjon tilgjengelig

KRYSTALLINSK SILIKA (SiO₂): KVARTS, KRISTOBALITT

Oral LD ₅₀	> 2000 mg/kg vekt (rotte)
Dermal LD ₅₀	> 2000 mg/kg vekt (kanin)
Innånding LC ₅₀	Ingen spesifikke data er tilgjengelige for akutt giftighet som ville tillate en 100 % kategorisk beslutning om klassifiseringen av akutt giftighet ved innånding av enhver form av krystallinsk silika. Ingen akutt giftighet ved innånding er forventet basert på ekstrapoleringer av OECD-kompatible undersøkelser som er gjennomført med en stoff som inneholder 45 % kristobalitt med ingen tegn på dødelighet. Som et resultat gjør hensynet til dyrevelferd ytterligere eksperimenter uberettiget.

b) Hudetsing eller hudirritasjon:

Ikke klassifisert i henhold til tilgjengelig informasjon.

c) Alvorlig øyeskade eller øyeirritasjon:

Ikke klassifisert i henhold til tilgjengelig informasjon.

d) Sensibilisering ved innånding eller hudkontakt:

Ikke klassifisert i henhold til tilgjengelig informasjon.

e) Spesifikk målorgantoksitet (STOT) - gjentatt eksponering:

Det innåndbare støvet fra produktene Silestone® XM er klassifisert som STOT RE 2, med et innhold av krystallinsk silika på 1-10 %.

Langvarig kontakt og/eller storstilt innånding av den innåndbare fraksjonen av mineralstøv og krystallinsk silika (< 10 µm) kan forårsake pneumokoniose og lungefibrose som silikose, så vel som forverring av andre åndedrettstilstander (bronkitt, emfysem osv.). Hovedsymptomet på silikose er et tap av lungekapasitet.

Langvarig kontakt eller storstilt eksponering for støv som inneholder innåndbart krystallinsk silika kan øke risikoen for andre sykdommer som kronisk obstruktiv lungesykdom (COPD), autoimmune sykdommer og nyresykdom.

f) Spesifikk målorgantoksitet (STOT) - enkelteksponering:

Dette produktet er klassifisert som STOT SE 3 i henhold til kriteriet som er angitt i (EF) forordning nr. 1272/2008.

Støvet som genereres av den mekaniske prosesseringen av dette materialet kan forårsake irritasjon av luftveiene hvis det ikke tas egnede beskyttende tiltak.

g) Kreftfremkallende egenskap:

→ Kvarts og kristobalitt (SiO₂):

Langvarig kontakt eller storstilt eksponering for støv som inneholder innåndbart krystallinsk silika kan forårsake lungekreft.

MATERIALKLASSIFISERING	KRYSTALLINSK SILIKA (KVARTS OG KRISTOBALITT)
Direktiv 2004/37/EF	Kreftfremkallende. Kategori 1A.
IARC	Gruppe 1. Kreftfremkallende for mennesker
NTP	Kjent som kreftfremkallende
OSHA	Ja. Regulert som kreftfremkallende
ACGIH	A2. Minstenkt å være kreftfremkallende for mennesker
WES	6.7A Bekreftet som kreftfremkallende, (r)
HCIS	Kreftfremkallende i kategori 1A

Avhengig av fargen på Silestone® XM-materialet, kan små mengder med titanoksid (< 2,5 %) være til stede i produktet. Disse kan slippes ut i luften sammen med støv under mekanisk prosessering.

→ Titandioksid:

Hypig innånding av røyk/støv i en langvarig periode kan øke risikoen for å utvikle luftveissykdommer, selv om epidemiologiske undersøkelser som er utført på produksjonsarbeidere innen titandioksid ikke har vært i stand til å påvise dette.

Bevis på kreftfremkallende egenskap ble rapportert hos gnagere som ble eksponert for veldig høye konsentrasjoner. To store epidemiologiske undersøkelser ble utført på produksjonsarbeidere innen titandioksid i USA og Europa var ikke i stand til å påvise en økt risiko for lungekreft. IARC og European Chemicals Agency klassifiserte TiO₂ som kreftfremkallende i kategori 2 via innånding.

Retten (Den europeiske union), i sin dom fra 23/11/2022, besluttet å tilbakekalle klassifiseringen av titandioksid som kreftfremkallende i kategori 2 ved innånding. Denne endringen er i påvente av å inkluderes i (EF) forordning nr. 1272/2008.

h) Mutagenisitet i kjønnsceller:

Ikke klassifisert i henhold til tilgjengelig informasjon.

i) Reproduksjonstoksicitet:

Ikke klassifisert i henhold til tilgjengelig informasjon.

j) Fare ved innånding:

Ikke klassifisert i henhold til tilgjengelig informasjon.

11.2 Opplysninger om andre farer

Hormonforstyrrende egenskaper: Ikke relevant.

Annen informasjon: Ikke relevant.

12. Økologiske opplysninger

12.1 Giftighet

Silestone® XM er ikke giftig for miljøet.

Det anbefales spesielt at vannkjølingsverktøyer brukes til mekanisk prosessering, sammen med egnet luftfiltrerings- og ventilasjonssystemer, for å forhindre at det dannes støvete områder.

12.2 Persistens og nedbrytbarhet

Ikke anvendbar.

12.3 Bioakkumuleringsevne

Ikke anvendbar.

12.4 Mobilitet i jord

Ikke anvendbar.

12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Denne blandingen er ikke ansett som persistente, bioakkumulerende eller toksiske (PBT). Denne blandingen er ikke ansett som veldig persistente eller veldig bioakkumulerende (vPvB).

12.6 Hormonforstyrrende egenskaper

Ikke anvendbar.

12.7 Andre skadevirkninger

Ingen er kjente.

13. Sluttbehandling

Avfallsbehandlingsmetoder:

I overensstemmelse med europeiske direktiver 2006/12/EF og 2018/850, samt spansk lov 7/2022 fra 8. april og dens oppfølging R.D. 646/2020 fra 7. juli, kan defekte produkter og avfallsproduktet, sammen med små deler, deponeres på deponier for ikke-farlig avfall. Slammet som produseres av våtprosessering av materialet, bør deponeres på deponier for ikke-farlig avfall.

Små deler er klassifisert som 01 04 13 i den europeiske avfallslisten (LoW), og slam er klassifisert som 01 04 99. I alle tilfeller, skaff deg informasjon og respekter lokal gjeldende lovverk for avfallshåndtering.

Emballasje for Silestone® XM må avfallshåndteres ved å følge lokale gjeldende standarder. Generelt sett bør det plasseres i egne beholdere for papir- eller plastavfall hvis det er resirkulerbart.

14. Transportopplysninger

ADR-RID, IMDG, IATA: Ikke regulert.

FN-nummer eller ID-nummer: Ikke regulert.

Offisiell FN-forsendelsesnavn: Ikke regulert.

Transportfareklasse(r): Ikke regulert.

Emballasjegruppe: Ikke regulert.

Miljøfarer: Havforurensning: Nei.

Spesifikke forsiktighetsregler for bruker: Ikke regulert.

Bulktransport under IMO-instrumenter: Ikke anvendbar.

15. Opplysninger om regelverk

15.1 Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen**Internasjonal lovgivning:**

→ Globalt harmonisert system for klassifisering og merking av kjemikalier (GHS) (siste versjon 2017) - FN.

Gjeldende europeisk lovgivning:

- PARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) 1907/2006 (REACH) fra 18. desember 2006, om Registrering (Registration), vurdering (Evaluation), godkjenning (Authorisation) og begrensning av kjemikalier (restriction of Chemicals), oppdatert i henhold til (EF) forordning 2015/830 fra 28. mai 2015, som endrer (EF) forordning nr. 1906/2006.
- Europeisk direktiv 2004/37/EF, endret av Europeisk direktiv 2017/2398 fra 27/12/2017.
- (EF) forordning nr. 1907/2006 REACH, Vedlegg XIV Liste over stoffer som krever godkjenning, med senere endringer: Ikke til stede eller ikke til stede i regulerte mengder.
- (EF) forordning nr. 1907/2006, Vedlegg XVII, stoffer med restriksjoner på produksjon, markedsføring og bruk: Ikke til stede eller ikke til stede i regulerte mengder.
- PARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) 1272/2008 (CLP) fra 16. desember 2008 om klassifisering, merking og emballasje av stoffer og blandinger.
- FORORDNING (EU) 2016/918 FRA KOMMISJONEN fra 19. mai 2016 om endring, med sikte på tilpasning til den tekniske og vitenskapelige utviklingen, parlaments- og rådsforordning (EF) 1272/2008 om klassifisering, merking og emballasje av stoffer og blandinger.

Spesifikk lovgivning i USA:

- Safety and Health Regulations for Construction 1926.1153 (www.osha.gov/laws-regs/regulations/standardnumber/1926/1926.1153).
- Occupational Safety and Health Standards 1910.1053 (<https://www.osha.gov/laws-regs/regulations/standardnumber/1910/1910.1053>).
- Californian Safe Drinking Water and Toxic Enforcement Act of 1986 – Proposition 65:

ADVARSEL: Dette produktet kan eksponere deg for kjemikalier inkludert krystallinsk silika og titandioksid (svevestøv av innåndbar størrelse), som er anerkjent av Staten California å forårsake kreft. For ytterlige opplysninger, gå til www.P65warnings.ca.gov

Spesifikk lovgivning i Australia og New Zealand:

- Australia Hazardous Chemical Information System (HCIS) - Hazardous Chemicals: <http://hcis.safeworkaustralia.gov.au/>
- Australia Work Health and Safety Regulations 2016 - Hazardous chemicals (other than lead) requiring health monitoring.
- New Zealand Workplace Exposure Standards (WES): <https://worksafe.govt.nz>
- New Zealand Hazardous Substances and New Organisms (HSNO) Act - Classification of Chemicals.

15.2 Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Leverandøren har ikke gjennomført en vurdering av kjemikaliesikkerhet.

16. Annen informasjon**16.1 Gjeldende lovverk for sikkerhetsdatablad**

Dette sikkerhetsdatabladet er utviklet i overensstemmelse med ANNEX II - Guide to the compilation of Safety Data Sheets in Regulation (EF) 1907/2006 (REACH), oppdatert i overensstemmelsen med forordning (EU) nr. 2015/830 fra 28. mai 2015, og i tråd med GHS ver. 7 (2017).

16.2 Lovtekster og setninger inkludert i Avsnitt 3 Forordning nr. 1272/2008 (CLP)

STOT RE 2: Spesifikk målorgantoksisitet (gjentatt eksponering). Kategori 2.
STOT SE 3: Spesifikk målorgantoksisitet (enkelteksponering). Kategori 3.
Carc. 1A: Kreftfremkallende. Kategori 1A.
Carc. 2: Mistenkt kreftfremkallende for mennesker.
H373: Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.
H350i: Kan forårsake kreft ved innånding.
H351i: Kan forårsake kreft ved innånding.
H335: Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

16.3 Forkortelser og akronymer

ACGIH: Association Advancing Occupational and Environmental Health.
ADR: Europeisk avtale om internasjonal vegtransport av farlig gods.
CAS: Chemical Abstracts Service (avdeling ved American Chemical Society).
LC50: Dødelig konsentrasjon for 50 % av en testpopulasjon.
CLP: Europeisk forordning om klassifisering, merking og emballasje av kjemiske stoffer og blandinger.
LD50: Dødelig dose for 50 % av en testpopulasjon.
DNEL: Derived no-effect level (REACH).
GHS: Globalt harmonisert system for klassifisering og merking av kjemikalier (FN).
HCIS: Australia Hazardous Chemical Information System.
HCS: Hazard Communication Standard.
HMIS: Hazardous Materials Identification System.
IARC: International Agency for Research on Cancer.
IATA: International Air Transport Association.
vPvB: Stoffer som er svært persistente og svært bioakkumulerende.
NFPA: National Fire Protection Association.
NTP: Technical Notes on Prevention.
OEL: Yrkesmessig eksponeringsgrense.
UN/FN: United Nations / De forente nasjoner.
OSHA: Occupational Safety and Health Administration.
PBT: Stoffer som er persistente, bioakkumulerende og toksiske.
PNEC: Predicted no-effect concentration (REACH).
REACH: Registrering (Registration), vurdering (Evaluation), godkjenning (Authorisation) og begrensning av kjemikalier (restriction of Chemicals).
RID: Det internasjonale reglementet for transport av farlig gods på jernbane.
WES: New Zealand Workplace Exposure Standards.

16.4 Hovedkilder

- <http://esis.jrc.ec.europa.eu>
- <http://echa.europa.eu>
- <http://euophrac.eu>
- <http://echemportal.org>
- <http://toxnet.nlm>
- <http://inchem.org>
- <http://epa.gov>
- <https://www.osha.gov>
- <http://insh.es>
- National Institute for Occupational Safety and Health (NIOSH).
- IARC-publikasjoner. Global kreftfremkallende evaluering.
- Tilgang til europeisk lovverk, <http://eur-lex.europa.eu>
- Europeisk avtale om internasjonal vegtransport av farlig gods.

16.5 Metoder for evaluering av informasjon

Artikkel 9 Forordning nr. 1272/2008 (CLP):

Klassifiseringen av blandingen er generelt basert på beregningsmetoder ved å bruke data om stoff i overensstemmelse med kravene i forskrift (EF) nr. 1272/2008. Hvis data er tilgjengelig for noen blanding, eller vektingen av testene kan brukes for deres klassifisering, vil dette angis i det relevante avsnittet av sikkerhetsdatabladet. Se Avsnitt 9 for fysikokjemiske egenskaper, Avsnitt 11, for toksikologiske opplysninger og Avsnitt 12 for økologiske opplysninger.

16.6 Risikovurderingssystem i overensstemmelse med NFPA og HMIS

Helse: 1.

Antennelighet: 0.

Reaktivitet: 0.

16.7 Andre relevante opplysninger

Ta kontakt med COSENTINO GLOBAL, S.L.U. (info@cosentino.com) hvis du har spørsmål, eller før du bruker eller leverer dette materialet for noen andre bruksområder som ikke er diskutert her.

Informasjonen i dette dokumentet er, så vidt vi vet, oppdatert og presis. Vi kan imidlertid ikke gå god for anbefalingene eller forslagene som er gitt her, ettersom materialenes bruksforhold er utenfor vår kontroll. I tillegg bør ikke innholdet i dette sikkerhetsdatabladet tolkes som en anbefaling om å bruke et hvilket som helst produkt som bryter med loven, sikkerhetspraksis eller gjeldende patenter som regulerer noe materiale eller dets bruk.

Materialets mottaker er ansvarlig for å verifisere at de selv overholder relevante regelverk og forskrifter.

Under ingen omstendigheter skal informasjonen i dette sikkerhetsdatabladet tas for å garantere bestemte egenskaper eller å generere et kontraktsforhold.

Dette sikkerhetsdatabladet (SDS) er i overensstemmelse med CLP-forskriften (CE) nr. 1272/2008 og Globalt harmonisert system for klassifisering og merking av kjemikalier (GHS).

For mer informasjon, ta kontakt med Cosentino Global, S.L.U. og følg anvisningene i veiledningen for god praksis «Good Practices Guide» for behandling av materialer. Denne er tilgjengelig på nettstedet osh.cosentino.com.

Du kan finne mer informasjon om risikoene knyttet til innåndbar krystallinsk silika i:

- Good practice guide for the Agreement on Workers Health Protection through the Good Handling and Use of Crystalline Silica and Products containing it, publisert av European Network on Silica NEPSi (<http://www.nepsi.eu/>).
- Technical Prevention Sheet 890 fra Spanish National Institute of Occupational Health and Safety: <http://www.insht.es/InshtWeb/Contenidos/Documentacion/FichasTecnicas/NTP/Ficheros/821a921/890w.pdf>
- OSHA Standard for Respirable Crystalline Silica: www.osha.gov/dsg/topics/silicacrystalline/index.html
- Californian Safe Drinking Water and Toxic Enforcement Act of 1986 – Proposition 65: <https://oehha.ca.gov/chemicals/silica-crystalline-respirable>
- Safe Work Australia - Crystalline silica and silicosis: <https://www.safeworkaustralia.gov.au/safety-topic/hazards/crystalline-silica-and-silicosis>

COSENTINO®

Ctra. Baza a Huerca-Overa, km 59 / 04850
Cantoria - Almeria (Spania) / Telefon: +34 950 444 175
info@cosentino.com / www.cosentino.com

(*) Finn informasjon om NSF-sertifiserte farger på www.nsf.org

REV. 01 - 02/2024